

“L'objectiu d'Aznar no és ETA, sinó el nacionalisme”

Javier Balza Aguilera té quaranta-un anys, és llicenciat en Dret i ocupa una de les conselleries més delicades del Govern basc, la d'Interior. Com a responsable de la seguretat basca, considera que la llei de partits impulsada pel Govern espanyol, lluny d'aportar cap solució al conflicte basc, només atia el camí de la divisió i l'enfrontament.

Des del seu càrrec de conseller d'Interior basc, quines dificultats veu en la llei de partits que defensa el PP?

—La llei no aportarà res d'operatiu contra ETA. La il·legalització de Batasuna no evitarà l'existència d'ETA i l'activitat terrorista. Serà un motiu, si més no al País Basc, de gran divisió social. Hi haurà una contestació social important a l'aprovació de la llei. Es viurà com una rebaixa democràtica i, políticament, és el pitjor risc que tenim, dels pocs passos que hem donat des de les eleccions del 13 de maig, d'acostament de posicions amb el partit socialista per tractar de fer polítiques unitàries en matèries com la seguretat, la lluita antiterrorista...

És una llei que farà de tallant entre els blocs nacionalistes i no nacionalistes, cosa que, precisament, era el que volíem superar, després de les eleccions del maig, per sortir de dinàmiques partidistes i anar cap a fórmules més de consens. Ara, amb el partit socialista què ens passarà? Doncs que no es pot defensar una política excloent a Madrid, i polítiques unitàries al País Basc.

—Potser és precisament aquesta l'estratègia del Govern espanyol, propiciar una política de confrontació que dona rèdit electoral al PP a Espanya?

—Amb aquesta llei no podem deixar d'observar tot el context d'anys en el qual es produeix. Aznar ha tingut, des d'allò contra el PSOE del “*váyase señor González*”, una política partidista amb la lluita antiterrorista, que la va mantenir en la treva i la segueix mantenint ara. L'objectiu prioritari d'Az-

nar no és ETA, sinó el nacionalisme. Totes les tàctiques i moviments estratègics són dirigits a atacar el concepte de nacionalisme, no el de terrorisme.

En definitiva, ara el partit socialista haurà de votar a favor del projecte de llei, per la poca capacitat de moviment que té, malgrat que el mateix Felipe González fa unes setmanes es manifestava en contra d'aquesta llei i deia que calia recollir més consensos.

Des del Govern basc entenem que al País Basc cal el debat de la pluralitat, que qualsevol opció política tingui vies d'expressió i possibilitat de dur a terme els seus projectes polítics. El de la il·legalització, per contra, ens trenca i separa.

—Vostè ja apuntava que no seria gaire operativa aquesta llei, pel que fa a la lluita contra la violència. Fins i tot hi ha qui parla de baló d'oxigen per a ETA.

—Ja s'ha vist gràficament en la recuperació de discurs polític que ha tingut Batasuna. Havia perdut del tot el discurs després de la ruptura de la treva. I encara va ser més patent, després de les eleccions de maig, on van perdre la meitat del seu electorat i de la representació al Parlament basc, va baixar de catorze a set parlamentaris. Estaven amb un perfil totalment baix, amb una nul·la capacitat política al País Basc, amb molt poca capacitat de convocatòria... En canvi, des que ha començat el debat de la llei de partits, ja s'ha vist que han recuperat el missatge, que tenen una unió més gran entre els seus simpatitzants, perquè tenen un objectiu comú que havien perdut. Fins i tot, veus històriques que fa molts anys eren fora de l'escena política bas-

ca –Jon Idígoras o Ínigo Iruin, gent que gairebé havia abandonat l'activitat política– han fet plataformes públiques, rodes de premsa, han recuperat un missatge.

Entenem que, a Batasuna, no se l'ha d'il·legalitzar, se l'ha de vèncer a les urnes. És fonamental retirar el suport social d'aquells que no tenen una posició clara contra la violència. Però això ho ha de fer la mateixa societat basca. I ja ho va començar a fer en les passades eleccions del 13 de maig, en reduir a la meitat la seva representació. Els posicionaments obscurs enfront de la violència només es vencen a través del convenciment social, mai a través de lleis que només reforcen el paper i donen discursos per criticar la democràcia.

—Des del punt de vista del PNB, així com des del Govern basc, aquesta llei els deslegitima el discurs partidari a fomentar les vies de diàleg?

—Ens vam presentar a les eleccions amb un programa. Un dels punts bàsics era la defensa de la pluralitat de la societat basca. Una defensa que es veu amenaçada, per les coaccions dels assassinats de membres del partit socialista, del PP o membres de la judicatura, etc. Aquesta pluralitat, cal defensar-la. De la mateixa manera que cal defensar la pluralitat que ara es veu amenaçada amb la il·legalització d'un partit polític.

Per tant, el nostre missatge bàsic electoral és avui més necessari que mai. No és una oposició utilitarista, perquè pensem que la societat basca no accepta la llei de partits. Entenem, com a pilar bàsic de la nostra ideologia, que qualsevol partit ha de tenir vies d'expressió. Liquidar la representació política a 134.000 votants és una cosa que no es pot assumir, que no porta a cap altre lloc que a posicions de radicalitat.

—Com veu el pols dels seus col·legues catalans de CiU, davant aquesta llei?

—La societat catalana crec que serà, a part de la del País Basc, la societat que més en contra es mostrarà davant aquesta proposta d'il·legalització, i serà la que més bé entendreà el

“L'Ertzaintza és un cos de policia absolutament assentat.”

“Liquidar la representació a 134.000 votants porta a la radicalització”

negatiu que pot ser el projecte de llei de partits. Entenc que en societats formades i plurals –i la catalana ho és– és endarrerit il·legalitzar partits.

—Em parla de la societat catalana, jo em referia als seus col·legues de CiU...

—Jo vull ser absolutament respectuós amb les decisions que prengui cada partit. El senyor Trias, com a portaveu de CiU al Congrés, va plantejar els seus dubtes sobre la constitucionalitat actual de la llei. Són conscients del problema social que crearà al País Basc, que és necessari buscar polítiques que tendixin a cercar la unitat. Però tampoc no vull tractar d'influir en les decisions que prengui cada partit. Són conscients de la realitat social i confiem que actuïn en conseqüència.

—Si li sembla tanquem el tema de la llei de partits i parlem una estona d'aspectes vinculats directament amb la seva feina de conseller d'Interior basc.

Com està el tema de l'ampliació de la policia autonòmica basca, en un moment on la seguretat és un tema tan candent?

—L'Ertzaintza és un cos de policia absolutament assentat. No només això, sinó que està aconseguint les ràtios d'eficàcia més bones de tot l'estat espanyol. Segons el fiscal general de l'estat, el delictes a Espanya ha augmentat 14 punts en els últims cinc anys. En canvi, al País Basc, la taxa de delictes ha baixat 5,22 punts en els mateixos anys.

Però en els darrers anys, al País Basc, hi ha unes necessitats molt altes. El Govern basc està donant cinc-cents serveis d'escorta. Això vol dir molts policies. Fins i tot, hem hagut de recórrer a agents de seguretat privada. I obliga a retirar agents de feines ordinàries de seguretat. Per tant, l'ampliació de plantilla, que nosaltres establim en cinc-cents agents més, afegits als set mil cinc-cents agents, és imprescindible. Ho hem plantejat al Ministeri d'Interior, hem presentat estudis amb les hores de serveis de més que han de fer els agents actuals per suplir la falta de plantilla... Cal tractar-ho amb absoluta urgència.

Estic convençut que el ministre, el senyor Rajoy, no en té cap dubte, que aquesta és una necessitat inaplaçable. Però som en un moment en què el govern Aznar no pot permetre's acords de cap tipus amb el govern nacionalista del País Basc. Estan supeditant acords de seguretat a interessos partidistes.

—Sobre l'ús d'agents privats, han aparegut informacions que vinculen empreses de seguretat a Mayor Oreja...

—Jo, sobre aquest tema, no donaré cap opinió, entre altres coses perquè hi ha pel mig un procediment judicial. El tema, el va treure el president del nostre partit, el senyor Arzalluz. El senyor Oreja es va querellar contra ell, i, per tant, hi haurà un jutge que digui qui va dir la veritat. Sí que és cert que les empreses de seguretat

"La il·legalització de Batasuna no evitarà l'existència d'ETA i l'activitat terrorista. Serà un motiu, si més no a Euskadi, de gran divisió social."

ara mateix tenen una facturació molt alta. Però és una necessitat amb la qual vivim. Ens encantaria que tots els serveis de seguretat fossin prestats per policia pública, però cal tenir present que per donar un servei d'escorta cal una mitjana de sis a vuit policies, pels tornos. Si estem donant cinc-cents serveis, és fàcil fer comptes... Els agents de la seguretat privada col·laboren amb un servei públic, arriben les seves vides amb el seu treball.

—A banda de la les funcions d'escorta, la policia basca també té la d'investigació. Actualment l'Ertzaintza té accés a la informació de les forces policials espanyoles?

—Hem corregit molt la situació. Bàsicament, des que va arribar el senyor Rajoy al Ministeri, que va mostrar una actitud més positiva que la del senyor Mayor Oreja. Ja hem aconseguit resoldre l'intercanvi d'informació que afecta la seguretat de les persones. Quan qualsevol cos de les policies troba documentació d'objectius d'ETA, hi ha un creuament d'informacions molt rà-

"Entenem que, a Batasuna, no se l'ha d'il·legalitzar, se l'ha de vèncer a les urnes"

pid. Però no ho hem assolit —i aquí intervé més la política partidista— en l'intercanvi d'informació sobre l'operativa d'ETA, ni hem aconseguit poder treballar amb els fòrums policials europeus. Aquest és el veritable repte. Ho és de l'Ertzaintza i també dels Mossos d'Esquadra.

La UE, després de l'11 de setembre, ha pres consciència del problema terrorista i ha establert una normativa molt avançada en aquesta lluita. Ha creat, per exemple, grups de diferents països per investigar aquest tipus de delictes, fòrums d'intercanvi d'informació, organismes especials... Si l'Ertzaintza queda al marge d'això, esta-

rem quedant fora d'una part essencial de la lluita contra el terrorisme. Aquí és on, ara per ara, no funciona gens l'intercanvi d'informació.

No estic plantejant la participació del Govern basc a fòrums polítics de la Unió Europea...

—Però és un debat paral·lel.

—Sí, també el tenim. El tenim a Interior, a Indústria, Agricultura, Pesca... Però aquí, el que jo crec és que si no s'incorpora l'Ertzaintza als grups d'investigació conjunta serà dolent per al País Basc, serà dolent per a l'estat espanyol i per a la Unió Europea. Parlem d'un espai comú de seguretat i, en canvi, la policia primerament responsable d'una petita part d'aquest espai comú en queda al marge.

Aquí hi ha una intervenció clara del Govern espanyol. Tot el que és informació dins de l'estat espanyol funciona més o menys bé. Però tot el que té la mínima repercussió exterior és vetat.

Enric Rimbau